

ТАРИХ

ИБРОҲИМБЕК

Муҳамадиев Раҳмон Омонович
Ўзбекистон Қаҳрамони,
Тошкент давлат тиббиёт академиясининг
Термиз филиали офтальмология кафедраси
профессори, тиббиёт фанлари доктори

Аннотация: Ўзбек миллий озодлик ҳаракатининг ёрқин намоёнчаси Иброҳимбек Чақобой Тўқсабо ўғли энг узоқ, яъни 10 йил давомида рус босқинчиларига қарши кураш олиб борди. Миллатимиз озодлигини жондан азиз билган Иброҳимбек ўз ватанидан беизб қўшни Афғонистонда туриб ҳам ватан озодлиги учун курашни тўхтатмади. Бухоро амири Сайид Олимхонни Бухоро амири эмас балким, миллат бошлиғи сифатида унга садоқат билан хизмат қилди. Ўз жонини сақлаб Афғонистон ёки Эрон ҳудудларида қолиб ҳам умр гузарон қилиши мумкин эди. Лекин у осойишта умрдан ватанга садоқатни устун қўйди. Курашларда енгилмаган Иброҳимбекка 100 000 кишилик Совет қўшинлари шарқий Бухорога кириб келди, лекин очиқ жангларда енголмади. Иброҳимбек 10 йил давомида бутун дунё нигоҳида Ўрта Осиё Наполеони номи билан машҳур бўлди. Ватанпарвар Иброҳимбек сотқинлик қурбони бўлди. Ўз жонининг ҳаловатини эмас, унга эргашган ватанпарвар сарбозлар тақдирини ўйлаб, Муқим “командига” таслим бўлди ва бошқаларнинг жонини сақлаб қолди. Орадан 100 йил ўтиб 2021 йилда Президентимиз Ш.М.Мирзиёев фармони билан Иброҳимбек босмачи эмас балки ватан ҳимоячиси сифатида оқланди.

Калитли сўзлар. Босмачи, миллий озодлик, қизил армия.

Аннотация: Сын Чагобой Токсаб Иброҳимбека, яркий представитель узбекского национально-освободительного движения, дольше всех 10 лет боролся с русскими захватчиками. Ибрагимбек, горячо любивший свободу нашего народа, не переставал бороться за свободу своей страны даже в соседнем Афганистане. Он верно служил эмиру Бухары Сайеду Алим-хану не как эмиру Бухары, а как главе нации. Он мог спасти свою жизнь, оставаясь на территории Афганистана или Ирана. Но он предпочел верность стране.. Непобедимому в боях Ибрагимбеку была переброшена 100-тысячная советская армия Восточную Бухару, Ни в одном сражении Ибрагимбек не был побежден в открытом бою. Вот уже 10 лет Ибромбек известен в глазах всего мира как Наполеон Средней Азии. Патриот Ибрагимбек стал жертвой предательства. Он не думал о своей жизни, а беспокоился о судьбе воинов-патриотов, следовавших за ним, и сдался Муким командиру и спас жизни других. Спустя 100 лет, в 2021 году, указом президента Ш.М.Мирзиёева Иброҳимбек был оправдан как защитник Родины а не басмачи..

Ключевые слова. басмачи, национальное освобождение, Красная Армия.

Abstract: The son of Ibrokhimbek Chagoboy Toksabo, a bright representative of the Uzbek national liberation movement, fought against the Russian invaders for the longest period of 10 years. Ibrahimbek, who loved the freedom of our nation dearly, did not stop fighting for the freedom of his country even when he was in neighboring Afghanistan. He faithfully served the emir of Bukhara, Syed Alim Khan, not as the emir of Bukhara, but as the head of the nation. He could save his life by staying in the territories of Afghanistan or Iran. But he prioritized loyalty to the country over a peaceful life. Undefeated in combat, Ibrohimbek's

100,000-strong Soviet army entered eastern Bukhara, but could not be defeated in open combat. For 10 years, Ibrohmbek has been known in the eyes of the world as the Napoleon of Central Asia. The patriot Ibrahimbek became a victim of betrayal. Thinking not of his own life, but of the fate of the patriotic soldiers who followed him, Muqim surrendered to the «commando» and saved the lives of others. 100 years later, in 2021, by the decree of President Sh.M. Mirziyoyev, Ibrokhimbek was acquitted as a defender of the homeland..

Key words. basmachi, national liberation, red army

Долзарблиги. Миллий тарихимизни миллий рух билан яратиш керак. Акс ҳолда унинг тарбиявий таъсири бўлмайди. Биз ёшларимизни тарихдан сабоқ олиш, хулоса чиқаришга ўргатишимиз, уларни тарих илми, тарихий тафаккур билан қуроллантиришимиз зарур. (Ўзбекистон республикаси Президенти Шавкат Миромонович Мирзиёев)

Мақсад. Рус истилоларидан кейин 1868 йилдан то 1991 йилларгача халқимиз рус истилочилари томонидан камситилиб келинди. Босқинчилар қайси тузум бўлмасин ватанимиз фидойиларини оддий халққа босмачи деб, ватан хоини тамғаларини босиб ҳақиқий тарихни яшириб келдилар. Ватанмиз фидойилари доимий даврий равишда қатоғон қилинди ва аксариятларини отиб ташладилар, узоқ Сибирга сургун қилдилар. Ушбу мақолада Сурхон элининг жонкуяри Ўзбек миллий озодлик ҳаракатининг ёрқин намояндаси Чақобой тўқсобо ўғли Иброҳимбек фаолиятининг айрим қисмларига тўхталамиз.

Иброҳимбек фаолияти ва унинг оқибатлари. Ўзбек миллий озодлик ҳаракатининг ёрқин намояндаси Иброҳимбек Чақобой Тўқсобо ўғли ўтганига мана 100 йилдан ошди. Аммо ҳамон у қаҳрамон тўғрисидаги баҳс мунозаралар сиёсатшунослар, тарихчилар ва оддий халқ орасида тўхтаган эмас. 1931 йилда Қизил армия жосуси узоқ йиллар Иброҳимбек армиясининг масъул котиби лавозимида фаолият кўрсатган Сафар Кассиров жосуслигида қўлга туширилган Иброҳимбекни ватан хоини, қонхўр жаллод сифатида Шўролар даврида бизга ўқитилиб келинди. Мустақиллик йилларининг ҳам қарийб 30 йиллари ўтиб кетди. Ниҳоят миллий озодлик ҳаракатининг ёрқин намояндаси Иброҳимбек 2021 йил Ўзбекистон Президенти Ш.М.Мирзиёев фармони билан айбсиз деб тан олинди, миллатимиз ғурури ва ифтихори халқимиз олдида оқланди. Босмачи эмас элимиз халқимиз учун жон фидо қилган миллий қаҳрамон сифатида тан олингани барчамизни чексиз хурсанд қилди. Ватан учун жонини аямаган миллат қаҳрамони Иброҳимбекнинг фаолияти фақат ватан ва миллат озодлиги учун кураши мана 100 йиллардан буён тилларда дoston бўлиб келгани ва бугунги кунда оқлангани бизларни фахрлантиради ва Президентимизга миннатдорчилик туйғуларига тўйинтиради. Қуйида биз миллий қаҳрамонимиз Иброҳимбек фаолиятига бағишланган қиссамизни ҳикоя қилмоқчимиз.

Иброҳимбек 1889 йил ҳозирги Тожикистоннинг Рудакий районига қарайдиган Кўктош қишлоғида туғилган. Отаси Чақобой тўқсобо Бухоро амирлигида ҳарбий хизматда бўлган. Чақо тўқсобонинг 5 қизи ва 7 ўғли бўлиб, Иброҳимбек унинг

энг кенжаси эди. Боботоғликлар марказдан жуда узоқда яшаганлари учунми, жуда эрксевар халқ бўлишган. Ўйлаганини тилига чиқариб жуда мағрур яшашган. Сомонийлар даврида ҳам, Қорохонийлар даврида ҳам, Суғдлар даврида ҳам жуда эркин умргузаронлик қилганлар. Муғуллар беги Нўғайбек даврида-ку роса даври даврон суришган. Ҳеч кимга деярли бўйсунисмаган. Бухоро амирлигига фақат навкарликка ёлланишган. Навкарликка ёлланганлар ҳам Ҳисор беклигида Душанбе ва шу Ҳисор воҳасида хизмат қилганлар.

Иброҳимбекнинг отаси ўғлига катта миқдордаги мол-мулкни мерос қолдирмаган. У Ҳисор беклигининг маҳаллий солиқ йиғиштирувчиси бўлган. 1920 йилда Бухоро амири Сайид Олимхон Бухорони ташлаб қочганида ҳам айнан Иброҳимбек қанотида жон сақлаган. Кейин Афғонистонга ўтиб кетган. Қизил Армия Бухородан то Душанбегача босиб келгани билан улар фақат шаҳардагина ҳукмронлик қилишган. Қишлоқларда эса оркаш ва мағрур эрксевар Иброҳимбек қўшин йиғиб, халқ озодлик ҳаракатига бошчилик қилган. Кечалари Душанба, Ҳисор, Денов ва Қарши шаҳарларига хужум қилиб, Қизил армияни тор-мор келтираверган. Шу боис, Файзулла Хўжаев ва Михаил Фрунзелар, Иброҳимбек билан сулҳ тузишга мажбур бўлишган. Бутун шарқий Бухоро, яъни ҳозирги Бухородан тортиб Термиз, Ҳисоргача, Қўрғонтепадан то Амударё соҳилларига-ча Иброҳимбек қўлига ўтган. Бухоро амири Сайид Олимхоннинг айтишича, Иброҳимбекнинг нигоҳи шу қадар кучли бўлганки, унга бирорта инсон тик қарай олмаган. Иброҳимбек Бухорода Сайид Олимхон вакили ва Ҳисор беки деб тан олинган. Пойтахт ҳам Ҳисор қўрғонига кўчирилган. Лекин бу шартномага кўра, Бухоро Сайид Олимхон тарафида бўлгани билан Темир йўл шаҳри – Когон Қизил Армия таъсирида қолгани учун, мустамлакачиларнинг манфаатларига мос тарзда бронепоездда қурол-яроқ, самолётлар ва портловчи моддалар ортиб келтирилган. Қизил армия С.Будённый раҳбарлигида 100000 қўшин билан Иброҳимбек билан курашишга келишга мажбур бўлади. Шарқий Бухоро саркардаси Иброҳимбек 4 та бронепоездни ҳам ўлжага олишга улгурганди. Иброҳимбек Афғонистонга Сайид Олимхон олдида бориб келишга мажбур бўларди ва босқинчиларни енгишни кўпинча кечалари амалга оширарди. Айтиш лозимки, Иброҳимбек бу урушларни ўзи амир бўлиши учун эмас, балки амир Сайид Олимхон учун қилган. Ўз қавмидан бир қизни амирга никоҳлаб бериб, то умрининг охиригача садоқат сақлаб келган. 3 марта Афғонистондан Бухоро амирлигини тиклайман, деб Амударёдан ўтиб, Қизил армия билан курашган. У Амир Олимхон обрўсини сақлаш учун, ҳатто Эрон ҳудудларидан ҳам қўшин йиғиб, Совет чегараларига хужум уюштирган саркарда ҳисобланади. Иброҳимбек Бухорони озод қилганида ва Шарқий Бухоро амирлигини тузганида, Туркиянинг собиқ мудофаа вазири Анвар пошшо Усмонлар империяси биринчи жаҳон урушида енгилгандан кейин, Ўрта Осиёга ҳукмдор бўлиш ниятида Амир Олимхонга 40000 кишилиқ армияси билан «ёрдамга» шошилиши керак эди. Лекин Иброҳимбек Анвар пошшонинг бу ниятини пайқаб қолиб, унга қўшилмади. Бу даврларда Қизил армия ҳам Анвар пошшога қақшаткич зарбалар беради. Анвар пошшо Амударёдан ўтаётганида отиб ўлдирилди. Иброҳимбек яна қўшин йиғиш учун, Афғонистонга ўтди. У ерда Ҳабибулло томонидан Афғонистон амири Амоннулохонга қарши ички қўзғолон уюштиралади. Бу қўзғолонга Совет ҳукуматининг ашаддий душмани бўлган Англия раҳнамолик қилиб, Иброҳимбек бу қудратли икки мамалакат ўртасида ҳеч кимга айланиб қолди. Совет ҳукумати Афғонистондаги дипломатик муносабатлар орқали афғон амирига Сайид Олимхон ва унинг садоқатли саркардаси Иброҳимбекни ҳимоя қилишни тўхтатишини талаб қилди. Худуд эндигина Англия мустамлакасидан озод этилаётган бу даврда, Афғонистоннинг Совет ҳукумати таклифига рози бўлишдан бошқа чораси ҳам қолмаганди. Халқ озодлик йўлида жон фидо қилишга тайёр Иброҳимбек ўзи туғилган қишлоғи Қўктошга қайтиб келади. Бу манзил Ўзбекистоннинг Узун тумани Боботоғ жамоа хўжалигидаги Оқмачит қишлоғи ёнидан ўтадиган Кофирнахон дарёсининг нариги томонидадир. Ўша даврлар бу ҳудуд Ўзбекистон бўлиб, маркази Шеробод ҳисобланган.

Бобом Мулла Оқмирзанинг узоқ тунлар берган гурунглари ва тоғам Абдуллабойнинг кафиллик беришича, Иброҳимбек совет тузумига қарши ортиқ курашиш бефойдалигини англаб етди. Афғонистондаги сотқинликлардан бешиб, Амударёдан ўтиш олдидан ўз юртига қайтаётган навкарларидан кечирим сўрайди. “Тақдирга тан бериб, ўз уйлариингга қайтинглар, сизлардан мингдан-минг розиман”, деб хайр-хўшлашади. Кейин махсус вакилини (маҳаллий шўро мулла Мамарасул бобо) Сурхондарё вилоятининг ўша вақтлардаги маркази – Шерободга юбориб, НКВД бошлиғи Муқим командирга: “Курашларда енголмадинглар. Ватанни сотиб, амалларга эришдиларинг, русларга асрга тушгандан кўра, энди сен мени асрга ол-да, болаларимга ва адашган навкарларимга тегманглар. Менинг ўлигим, сенинг етти пуштингга емиш бўлади”, деган экан.

Иброҳимбекни ҳеч бир курашларда енголмай, шундай қуролсиз қўлга туширган Муқим командир: “Ўзини дарёга ташлаб қочаётганида оёғидан отиб, тириклайин асрга олдим”, деб Совет ҳукуматидан мукофотлар олган. Иброҳимбек ўша даврда бутун дунёнинг назарида бўлиб, Ўрта Осиё Наполеони ва Ўрта Осиё Робин Гуди деган лақаблар билан тилларда дoston бўлган.

Осонлик билан қўлга туширилган Иброҳимбек зудлик билан Душанба шаҳрига етказилди ва поездда Тошкентга олиб ўтилади.

Ўн йиллаб бутун Ўрта Осиёни ларзага солган Имброҳимбекнинг асрга олиншидан хабар келиши ўша даврдаги СССР халқ комиссарлар Советининг раиси Иосиф Сталиннинг фавқулодда Москвада сиёсий бюро йиғилишига сабаб бўлди. Туркистон халқи миллий озодлик ҳаракатининг энг машҳур ва охириги қаҳрамони Муҳаммад Иброҳимбек 1920 йилдан то 1931 йил 23 июнь ойигача Қизил Армиянинг қўлга тушмас қасоскори бўлгани учун ҳам тезда отиб ташланди.

Ўз она ватанининг озодлиги учун жон фидо қилган Иброҳимбек ва унинг сафдошлари 70 йил давомида “босмачи” деган лақаблар билан бизларга Шўро мактабларида ўқитилиб келинди.

Халқ орасида миллий қаҳромонларимиз “босмачилар” тўғрисида мана бундай аламли ғазаллар юради:

“Босмачимиш”, шундай деган гап бемаъни,
Тутмайдими бир кун уни беклар қони.
Ҳар ким сиздай, ўз юртини севса қани,
Беҳуда қон тўкмадингиз “босмачилар”.

Уйингизда сизни кутди кел деб тўрам,
Келинчаклар кокиллари тарам тарам.
Қўнгилга ёр сиғармиди юртинг қарам,
Жангоҳлардан жилмадингиз “босмачилар”.

Тушунмай ким қарғади, кимлар сотди,
Ортингиздан гоҳ болалар тошлар отди.

Ёш, деб гина қилмадингиз “босмачилар”,
Беҳуда қон тўкмадингиз “босмачилар”.

Қайга тарқаб кетган бўлсанг қай замонда,
Сизнинг асов қонингиз бор қонимизда.
Унутмайди сизни ҳеч ким Туркистонда,
Хонларга тенг ҳурматингиз “босмачилар”.

Номинг юртда кўнгилларга чўмилди,
Юртим ори Иброҳимжон тананг қайга кўмилди.

Иброҳимбекнинг садоқатли кўрбошиларидан бири Оқмачитлик Мустонбек эди. Афғонистондаги ва Ўзбекистондаги сотқинликлардан безиб, барча навкарларига жавоб берса ҳам, Каллакнинг ўғли Мустонбек Иброҳимбекка садоқат сақлаб умрининг охиригача босқинчиларга қарши курашиб, Чагамлик “дўсти” Жалматнинг уйига меҳмонга келди. Меҳмон “дўстини” яхшилаб сийлаш ўрнига, зудлик билан қизил аскарларга хабарга чопди. Бунни сезган Мустон ботир қочиб, Говурганга яширинди. Жалмат йўлбошловчилигида қизил аскарлар Говургонга қувиб келдилар. Босқинчилардан яшириниш учун Мустонбек сирпанчиқ тоба тошлардан сирпаниб кетмаслик учун, иккала оёғининг товонларини кесиб товага ёпиштиришга қон чиқариб, ҳеч ким чиқолмайдиган камарга яширинади. Узоқдан қизил аскарларнинг отган ўқлари Мустонбекка тегмайди. Мустонбек 3 кун мана шу камарда яшириниб, охири 4 кун кечаси камардан пастга тушиб, отаси уйи Оқмачитга шошилди. Боботоғнинг чорраҳасидан ошиб, гугуртсудан ўтганда Жалмат бошлиқ босқинчилар унинг изига тушдилар. Қурисойнинг ичида Жалмат сотқин уни отиб ўлдирди. Боботоғ миллий озодлик ҳаракатининг охириги қаҳрамонининг умри мана шундай поёнига етди.

Оқмачитлик Мустон ботирнинг отаси Каллак ва онасининг фарзанд доғида куйган дод фарёдларини ҳозиргача Боботоғликлар эслашиб юрадилар.

Мустон аканг ғайирди,
Тўйдан улоқ айирди.
Орқадаги душманни,
Чаппа қилиб қайирди.

Мустон келди тонг вақти,
Тақимида таёғи.
Говургонга қамалиб,
Оёғига мих урди.

Боботоғнинг бодоми,
Ҳукуматнинг одами.
Мустон шўрни ўлдирган,
Жалмат кофир харроми.

Бугун ойга бир бўлди,
Кийган қўйлак кир бўлди.
Мустонбекни ўлдирган,
Мамарасул кўр бўлди.
(Мулла Мамарасул маҳаллий шўро раиси эди)

Бугун ойга иккиди,
Кийгангинанг мўккиди,
(мўкки така терисидан тикилган оёқ кийим)
Мустонбекни ўлдирган,
Мамарасул ҳўккиди.

Бугун ойга уч бўлди,
Туйган палак пуч бўлди.
Мустонбекнинг арваси, (арвоҳ)
Арваларга дуч бўлди.

Бугун ойга тўрт бўлди,
Бўш ёғочлар мўрт бўлди.
Мустонбекнинг лошини,
(лош палакнинг қовун тарвузсиз қолиши)
Эгаллаган қурт бўлди.

Бўгун ойга беш бўлди,
Пишган палак лош бўлди.
Мустонбекнинг арваси,
Арваларга бош бўлди.

Бугун ойнинг олтиси,
Чўпонларнинг мўккиси.
Мустонбекнинг ўлиги,
Қурисойга кўмилди.

Бугун ойнинг жеттиси,
Кийган кўйлак қирмизи.
Мустонбекни соғинган,
Зор йиғлайди энаси.

Бугун ойнинг саккизи,
Қиз боланинг тўққизи.
Арвоҳларнинг ҳурмати,
Зор йиғлайди аммаси.

Бугун ойнинг тўққизи,
Хум чойнакнин шаммаси.
Мустонбекни соғинган,
Зор йиғлайди отаси.

Бугун ойга ўн бўлди,
Кийгангананг тўн бўлди.
Мустонбекнинг ўлиги,
Жанозасиз кўмилди.

Бугун ойга ўнбирди,
Роса кўйлак кир бўлди.
Мустон шўрнинг арваси,
Арваларга тир бўлди.

Бугун ойга ўн иккиди,
Кийган кўйлак кўк эди.
Мўлла эшон тополмай,
Жанозани мўлла тўрғай ўқиди.
(мулла тўрғай деган қуш бор)

Бугун ойга ўн учдир,
Чаққан пистаси пучдир.
Мустон шўрнинг арваси,
Арваларга дуч бўлди.

Каллак махсимнинг бошқа ўғилларидан ўрчиган болалари ва неваралари ҳозирда Сурхондарё вилояти Узун туманининг Файзова 2 қишлоғида яшайдилар

Ўзбек миллий озодлик қаҳрамони тарихини ўрганиш жараёнида Иброҳимбекнинг чевараларидан бири, ўзини Татьяна Журавлева деб таништирган аёл ҳозир Канадада яшаётганлигини, ҳамда имкон бўлиши билан биз, албатта, мулоқотда бўлишимизни таъкидладилар ва менга кўпдан-кўп раҳматлар айтди.

Шўролар тузуми Иброҳимбек вафотидан кейин 70 йил ҳукм сурди. Иброҳимбек авлодларидан энг кўзга кўринган давлат арбобларидан бири Исмаил Эшмирозов бўлади. У Қўрғонтепа област ижроия қўмитаси раиси, Тожикистон сув ҳўжалиги вазири ва Тожикистон бош вазирининг биринчи муовини лавозимларида ишлаган. Лекин улар Шўро тузуми даврида давлат сиёсатидан қўриқиб, Иброҳимбек авлоди эканлигини очиқ-ойдин айтолмаганлар.

Ҳулоса. Ўзбек миллий озодлик ҳаракатининг ёрқин намоёниси Иброҳимбек миллатмиз озодлиги учун 1921 йилдан то 1931 йилгача тинимсиз кураш олиб борди ва Амир Олимхон Афғонистонга қочганидан кейин Шарқий Бухоро ҳукуматини тузишга эришди. Ўз ватанини жондан азиз билган Иброҳимбек ўз ватанидан беизб қўшни Афғонистонда туриб ҳам ватан озодлиги учун курашни тўхтатмади. Бухоро амири Сайид Олимхонни Бухоро амири эмас балким, миллат бошлиғи сифатида унга садоқат билан хизмат қилди. Очиқ курашларда бирор марта ҳам Қизил армияга енгилмади. Қарийб 20 000 кишилик Иброҳимбек қўшинига Совет ҳукумати Семён Будённый бошчилигида 100000 кишилик Совет қўшинларини Шарқий Бухорога юборишга мажбур бўлди. Иброҳимбек 10 йил давомида бутун дунё нигоҳида Ўрта Осиё Наполени номи билан машҳур бўлди. Ватанпарвар Иброҳимбек сотқинлик қурбони бўлди. Орадан 100 йил ўтиб 2021 йилда Президентимиз Ш.М.Мирзиёев фармони билан Иброҳимбек босмачи эмас балки ватан химоячиси сифатида оқланди.

СОВЕТ РЕЖИМИНИНГ «КАТТА ҚИРҒИН» ВАҚТИДА МИЛЛИЙ ЗИЁЛИЛАРГА ҚАРШИ ОММАВИЙ ҚАТАҒОНЛИК СИЁСАТИ

Турсунов Сайпулла Нарзуллаевич,
Термиз давлат университети Жаҳон
тарихи кафедраси мудири, тарих
фанлари доктори, профессор

Аннотация: Совет режими Туркистон ўлкасида ўз ҳукмронлигини мустаҳкамлар экан, биринчи навбатда маҳаллий аҳолини тарихан шаклланиб келган миллий ва диний қадриятлари, маънавияти ва миллий мафқурасидан маҳрум этишга ҳаракат қилди. Бу курашлар йўлида шаҳид кетган юртдошларимиз ҳаёти, уларнинг фожиа қисмати ҳамда босиб ўтган шонли йўлини ўрганиш, хотираларни тиклаш ва қадрлаш мустақиллик даври тарихчилари учун муҳим вазифага айланди. Албатта оммавий қатағонликлар ўз-ўзидан келиб чиққан эмас.

Калит сўзлар: миллий зиёлилар, «халқ душманлари», «Катта қирғин», ЎзССР НКВД, «аксининқилобий исёнчилар», «Учлик», «чет эл жосуслари».

Аннотация: Укрепляя свое господство в Туркестане, советская власть прежде всего стремилась лишить местное население исторически сложившихся национальных и религиозных ценностей, духовности и национальной идеологии. Важной задачей историков периода независимости стало изучение жизни наших соотечественников, павших на пути этих сражений, их трагической судьбы, пройденного ими славного пути. Конечно, массовые репрессии не возникли сами по себе.

Ключевые слова: национальная интеллигенция, «враги народа», «Резня», НКВД СССР, «контрреволюционные повстанцы», «Троица», «иностранные шпионы».

Abstract: While strengthening its rule in Turkestan, the Soviet regime first of all tried to deprive the local population of historically formed national and religious values, spirituality and national ideology. It has become an important task for the historians of the period of independence to study the lives of our compatriots who were martyred on the path of these